

Posi.br. LXXIII-P-12691/02-38

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

DJELOMIČNA PRESUDA

Općinski sud u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od suca toga suda Slavka Pavkovića kao predsjednika vijeća i sudaca toga suda Željke Rožić Kaleb i Darka Milkovića kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Ante Gotovine iz Zagreba, Srebrnjak 95, koga zastupaju Ivo Farčić, Ante Vukorepa i Marijan Pedišić, odvjetnici u Zagrebu, protiv tužene Vlada Republike Hrvatske iz Zagreba, Trg Svetog Marka 2, koju zastupa Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, a ovo zastupano po Zlati Hrvoj-Šipek, zamjenici u tom Državnom odvjetništvu, radi zaštite od nezakonite radnje, nakon glavne i javne rasprave zaključene u dijelu dana 28. studenog 2003. godine, održane u prisutnosti punomoćnika tužitelja Ive Farčić i Ante Vukorepe, te punomoćnice tuženika, istoga dana

presudio je

I. Zabranjuje se tuženoj daljnje vršenje nezakonite radnje odbijanjem zahtjeva obrane tužitelja Ante Gotovine za dostavu dokumentacije koju je tužena dostavila Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu u kaznenom predmetu Ante Gotovina, te joj se nalaže da obrani tužitelja dostavi u ovjerenom prijepisu u roku od 3 dana slijedeće dokumente:

- dokumente dostavljene Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu od strane tuženika, a koji su zavedeni pod oznakom klasa: 8/95-01/15, ur. broj: 1080-01-95-01 do 1080-01-95-77 i datirani između 01. i 19. rujna 1995. godine, a u količini od 77 dokumenata;
- dokumente dostavljene Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu prema dopisu tuženika Predsjedniku Hrvatskog sabora od 06. veljače 2003. godine, klasa: 021-12/02-18/03 i to: dokumente koji se odnose na djelatne osobe, ustroj, pravila postupanja, stegu i stegovnu odgovornost u Oružanim snagama Republike Hrvatske, zapovijedi, upozorbe, obavijesti, izvješća i zabilježbe koje se odnose na operaciju "Oluja", ratni dnevници postrojbi Hrvatske vojske, dokumentacija Ministarstva unutarnjih poslova i pojedinih policijskih postaja, te dokumentacija koja se odnosi na osobe čija su tijela pokopana na mjesnom groblju u Kninu, zajedno s podacima o objavljenim identifikacijama ekshumiranih pojedinaca.

II. Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu u kom zahtijeva dostavu u ovjerenom prijepisu zakona, uredbi i drugih propisa, a koje je tužena dostavila Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu prema dopisu tužene Predsjedniku Hrvatskog sabora od 06. veljače 2003. godine, klasa 021-12/02-18/03.

III. Odluka o troškovima postupka ostavlja se za kasniju presudu.

Obrazloženje

Međupresudom ovoga suda poslovni broj P-9923/01-28 od 17. lipnja 2002. godine utvrđeno je da je tužena u obavezi predati braniteljima tužitelja dokumentaciju zatraženu u zamolbi branitelja tužitelja upućene tuženoj dana 29. kolovoza 2001. godine.

Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj GŽ-3365/02-2 od 22. listopada 2002. godine ukinuta je prije navedena Međupresuda ovoga suda te je predmet vraćen ovome sudu na ponovno suđenje.

I u ponovljenom postupku tužitelj tvrdi da su njegovi opunomoćeni branitelji dana 29. kolovoza 2001. godine tuženoj podnijeli zahtjev da im se u svrhu pripremanja obrane stavi na raspolaganje dokumentacija koja je relevantna za potpuno sagledavanje kazneno-pravnog statusa okrivljenika. Navodi da tužena nije udovoljila takvom zahtjevu te smatra da odbijanje udovoljenja takvom zahtjevu ima značaj nezakonite radnje, jer da tužitelj ima pravo na zahtijevanu dokumentaciju. Pri tome se poziva na čl. 29. Ustava Republike Hrvatske, čl. 14. Zakona o odvjetništvu, na odjeljak b. toč. 4. Deklaracije o suradnji sa Haškim tribunalom od 14. travnja 2000. godine, te na odredbe čl. 3., 17., 19. – 24. Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom. Tokom cjelokupnog postupka tužitelj je u odnosu na tuženu Vladu RH postavio slijedeći tužbeni zahtjev:

"I. Utvrđuje se da je tužena Vlada Republike Hrvatske izvršila nezakonitu radnju odbijanjem zahtjeva obrane Ante Gotovine za dostavom preslika dokumentacije koju je tužena dostavila Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu u kaznenom predmetu Ante Gotovina.

II. Zabranjuje se tuženoj daljnje vršenje nezakonite radnje iz točke I., te joj se nalaže da obrani tužitelja u ovjerenom prijepisu dostavi slijedeće dokumente:

- a) sve dokumente koje su institucije Republike Hrvatske dostavile Tužiteljstvu ili drugim tijelima MKS-a, a koje se tiču istraga istih u vezi operacija Hrvatske vojske u kojima je sudjelovao general pukovnik Ante Gotovine;
- b) sve dokumente, transkripte, video kazete, audio snimke..., a koje se odnose na postupanja snaga pod zapovjedništvom general pukovnika Ante Gotovine, posebice u odnosu na ratne zarobljenike i civile, tijekom vremenskoga razdoblja od 17. srpnja 1995. godine do 15. studenog 1995. godine;
- c) sve dokumente, izvješća, zapisnike, video i audio snimke sastanaka, posebice sa predstavnicima međunarodnih organizacija te vojnog i civilnog vrha Republike Hrvatske, na kojima je sudjelovao general pukovnik Ante Gotovina, od travnja 1995. godine pa do 15. studenog 1995. godine;
- d) sve zaključke, rezolucije, diplomatske poruke, osobne poruke ... (primljene u Uredu Predsjednika Republike Hrvatske, Vladi Republike Hrvatske, Ministarstvu vanjskih poslova Republike Hrvatske, Ministarstvu obrane Republike Hrvatske, Hrvatskoj izvještajnoj službi i drugim institucijama Republike Hrvatske), a koji se odnose na borbena djelovanja HV-a u razdoblju od travnja 1995. godine do 15. studenog 1995. godine;
- e) sve dokumente, posebice zapovijedi i izvješća, potpisana od general pukovnika Ante Gotovine ili u njegovo ime u razdoblju od 17. srpnja do 15. studenog 1995. godine;

- f) sve dokumente, posebice radne zemljovide, ovjerene ili odobrene od general pukovnika Ante Gotovine ili u njegovo ime u razdoblju od 17. srpnja do 15. studenoga 1995. godine;
- g) sve dokumente, posebice zapovijedi, koje je general pukovnik Ante Gotovina primio u razdoblju od 17. srpnja do 15. studenoga 1995. godine;
- h) sve dnevnik (operativne, ratne, zapovjednika...) nastale u zapovjedništvima postrojbi kojima je zapovijedao general pukovnik Ante Gotovina u razdoblju od travnja 1995. godine pa do 15. studenoga 1995. godine;
- i) sve dokumente, izvješća, zabilježbe, upute..., a koje se odnose na operativne akcije obavještajne zajednice Republike Hrvatske vođene u suradnji sa obavještajnim zajednicama drugih država sa ciljem prikupljanja i obrade podataka o položajima, stanju i odnosima u neprijateljskim snagama;
- j) sve dokumente, izvješća, zabilježbe, upute..., a koje se odnose na operativne akcije službi obavještajne zajednice Republike Hrvatske, a u kojima su obrađivani mogući pojedini zločini tijekom i nakon završetka operacije "Oluja";
- k) sve dokumente, mišljenja, upute koje su predstavnici Republike Hrvatske koristili tijekom postupka pred MKS-om, a u vezi osporavanja nadležnosti istoga za Operacije HV-a "Bljesak" i "Oluja";
- l) sve dokumente, presude, zapisnike..., a koji se tiču postupaka pravosudnih tijela Republike Hrvatske prema počiniteljima pojedinih kaznenih djela tijekom i neposredno nakon operacije "Oluja";
- m) kaznene prijave tijela MO Republike Hrvatske podnijete protiv počinitelja pojedinih kaznenih djela tijekom i neposredno nakon operacije "Oluja";
- n) kaznene prijave tijela MUP Republike Hrvatske podnijete protiv počinitelja pojedinih kaznenih djela tijekom i neposredno nakon operacije "Oluja";
- o) dokumente dostavljene Međunarodnom kaznenom sudu od strane tužene, koji su zavedeni pod oznakom klasa: 8/95-01/15 ur. broj 1080-01-95-01 do 1080-01-95-77, i datirani između 01. i 19. rujna 1995. godine, u količini od 77 dokumenata;
- p) dokumente dostavljene Međunarodnom kaznenom sudu prema dopisu Vlade RH predsjedniku Hrvatskog sabora od 06. veljače 2003., klasa 021-12/02-18/03, i to: zakoni, uredbe i razni drugi propisi te dokumenti koji se odnose na djelatne osobe, ustroj, pravila postupanja, stegu i stegovnu odgovornost u Oružanim snagama Republike Hrvatske (odluke o imenovanjima i razrješenjima, razni pravilnici, postupovnici i dr.), zapovijedi, upozorbe, obavijesti, izvješća i zabilježbe koje se odnose na naznačene operacije, ratni dnevnik postrojbi Hrvatske vojske, dokumentacija Ministarstva unutarnjih poslova i pojedinih policijskih postaja, dokumentacija koja se odnosi na osobe čija su tijela pokopana na mjesnom groblju u Kninu, zajedno s podacima o obavljenim identifikacijama ekshumiranih pojedinaca;
- r) deklasificirane transkripte koji se odnose na odgovarajuće razgovore za vojno-redarstvenu operaciju "Oluja" vođene u Uredu predsjednika Republike Hrvatske, u vrijeme dr. Franje Tuđmana.

III. Po obavezama iz točke I. i II. ove presude tužena je dužna postupiti u roku od 3 dana od dana dostave presude pod prijetnjom izvršenja, te je dužna tužitelju nadoknaditi trošak postupka u roku od 15 dana.

IV. Žalba protiv ove presude ne odgađa izvršenje."

Za ukazati je da je tužitelj u dijelu tužbenog zahtjeva pod točkom II. postavio i alternativni tužbeni zahtjev na način da ukoliko sud ne bi usvojio tužbeni zahtjev u tom dijelu na način da naloži predaju zatraženih isprava, da tada sud naloži tuženoj da omogući braniteljima tužitelja uvid u te isprave (list 16 spisa).

Pravomoćnom presudom ovoga suda poslovni broj P-9923/01-28 od 17. lipnja 2002. godine (toč. II. izreke) odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja, protiv tužene Vlade Republike Hrvatske u dijelu koji glasi: "Vlada Republike Hrvatske izvršila je nezakonitu radnju odbijanjem zahtjeva obrane tužitelja Ante Gotovine za dostavu preslika i/ili uvidom u dokumentaciju koju su tuženi dostavili Međunarodnom sudu u Haagu u kaznenom predmetu Ante Gotovina." Ovo iz razloga što iz odredbe čl. 73. st. 2. Zakona o upravnim sporovima (NN 9/92 i 77/92 - u daljnjem tekstu ZUS) proizilazi da sadržaj dispozitiva presude kojom se usvaja tužbeni zahtjev za zaštitu od nezakonite radnje može biti zabrana daljnjeg vršenja nezakonite radnje, te prema potrebi nalaganje uspostave stanja kakvo je bilo prije vršenja nezakonite radnje. Dakle, sadržaj dispozitiva presude u postupku zaštite od nezakonite radnje ne može biti utvrđenje činjenja nezakonite radnje odnosno utvrđenje povrede Ustavom zajamčenog prava i sloboda.

Tužena se protivi tužbenom zahtjevu navodeći da tužena nije počinila nezakonitu radnju, jer da nije postojala obaveza tužene dostaviti obrani tužitelja zahtijevanu dokumentaciju. Tako tužena navodi da se branitelji tužitelja nisu legitimirali kao ovlaštani branitelji pred Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu. Nadalje, tužena navodi da iz zamolbe branitelja tužitelja od 28. kolovoza 2000. godine ne proizilazi da bi predmetna dokumentacija bila zatražena radi obrane tužitelj u postupku predaje, a koji postupak se vodi pred Županijskim sudom u Zagrebu. Pri tome, tužena ukazuje da zatražena dokumentacija ne bi bila niti potrebna za obranu pred tim sudom jer da odluka o predaji ovisi o utvrđivanju identiteta osobe protiv koje se vodi postupak i o utvrđivanju nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda za konkretno kazneno djelo. Tužena nadalje ukazuje da je pravo odvjetnika odnosno branitelja u smislu čl. 14. Zakona o odvjetništvu ograničeno, te se dopušta uskrata davanja podataka iz razloga čuvanja službene i profesionalne tajne, odnosno, da i iz tog razloga tuženik nije mogao udovoljiti zahtjevu punomoćnika tužitelja. Konačno, tužena smatra da tužitelj nema pravo na tužbu za zaštitu od nezakonite radnje, jer da je čl. 155. st. 2. Zakona o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu ZKP) obrani tužitelja omogućen drugi put sudske zaštite prava na obranu, tj. prava na uvid i predaju u zatraženu dokumentaciju.

Tužba tužitelja u ovoj pravnoj stvari je dopuštena.

Čl. 67. ZUS-a određeno je da se postupak za zaštitu Ustavom zajamčenog prava i slobode čovjeka i građanina, ukoliko je takva sloboda ili pravo povrijeđeno nezakonitom radnjom službene osobe u tijelima državne vlasti ili ovlaštene osobe u poduzećima i drugim pravnim osobama, ako nije osigurana druga sudska zaštita, pokreće tužbom zbog nezakonite radnje.

Pravo na obranu jedno je od Ustavom zajamčenih prava čovjeka i građanina (čl. 29. Ustava Republike Hrvatske – pročišćeni tekst – NN 41/01).

Pravni poredak Republike Hrvatske nije osigurao drugu sudsku zaštitu za slučaj da tijela državne vlasti odbiju okrivljeniku, odnosno njegovim braniteljima predati dokumentaciju potrebnu za obranu.

Stoga, dakle, ispunjene su zakonske pretpostavke iz čl. 67. ZUS-a za podnošenje tužbe tužitelja u ovoj pravnoj stvari.

Pri tome, za ukazati je da, po pravnom shvaćanju ovoga suda, tužena nije u pravu kada smatra da je pravni poredak Republike Hrvatske osigurao drugu sudsku zaštitu za konkretan slučaj. Naime, čl. 155. st. 2. ZKP-a (na koji se poziva tužena) propisano je da kada je kazneni postupak u tijeku, razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa dopušta tijelo pred kojim se vodi postupak, a kada je postupak završen, razgledavanje, prepisivanje i preslikavanje spisa dopušta predsjednik suda ili službena osoba koju on odredi. Prema navedenoj zakonskoj odredbi okrivljenik, odnosno njegovi branitelji imali bi pravo i mogućnost razgledavati, prepisivati i preslikavati samo one isprave i dokumente koje se nalaze u konkretnom spisu. Tj. okrivljenik i njegov branitelj imali bi tek mogućnost razgledavanja, prepisivanja i preslikavanja isprava i dokumenata koje je sud po službenoj dužnosti ili neki drugi sudionik u postupku već pribavio odnosno dostavio u sudski spis. Dakle, prema toj zakonskoj odredbi okrivljenik i njegov branitelj ne bi imali mogućnost razgledavanja, prepisivanja i preslikavanja isprava i dokumenata koji još nisu dostavljeni u spis, a koji mogu biti potrebni za obranu. Prema toj zakonskoj odredbi sud ne nalaže državnim tijelima dostavu okrivljeniku, odnosno njegovom branitelju isprava i dokumenata koji su potrebni za obranu. Broj, vrsta i opseg isprava i dokumenata potrebnih za obranu ne moraju se poklapati sa brojem, vrstom i opsegom dokumenata potrebnih za vođenje sudskog postupka.

Osnovan je tužbeni zahtjev tužitelja za predaju njegovim braniteljima dokumentacije i to u dosuđujućem dijelu (toč. I. izreke ove djelomične presude).

Uvidom u optužnicu tužitelja Međunarodnog suda u Haagu od 21. svibnja 2001. godine (list 18 do 27 spisa) sud je utvrdio da je tužitelj Međunarodnog kaznenog suda u Haagu protiv ovdje tužitelja kao okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu podnio optužnicu tereteći ga za više zločina protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaju ratovanja, a koji zločini su počinjeni u razdoblju od 17. srpnja 1995. godine do 15. studenog 1995. godine.

Među strankama nisu sporne slijedeće činjenice:

- da su u ovoj pravnoj stvari punomoćnici tužitelja dana 29. kolovoza 2001. godine tuženoj podnijeli zahtjev za stavljanje na raspolaganje dokumentacije navedene u tužbenom zahtjevu tužitelja,
- da tužena nije udovoljila tom zahtjevu,
- da su u ovoj pravnoj stvari punomoćnici tužitelja uz prije navedeni zahtjev predali tuženoj i punomoć tužitelja sa sadržajem:

“Ovlašćujem(o) ga da me (nas) zastupa u svim mojim (našim) pravnim poslovima u sudu i izvan suda i kod svih drugih državnih tijela te da zbog zaštite i ostvarenja mojih (naših) na zakonu osnovanih prava i interesa poduzima sve pravne radnje i upotrijebi sva u zakonu predviđena sredstva, a naročito da podnosi tužbe i ostale podneske, da sklapa poravnanja, da daje nasljedne izjave, te da prima novac i novčane vrijednosti i da o tome izdaje potvrde.”

- da je pred Županijskim sudom u Zagrebu u toku postupak povodom zahtjeva za predaju tužitelja Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu,
- da je Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu za potrebe kaznenog progona tužitelja dostavljeno 77 dokumenata, a koji su zavedeni pod oznakom klasa 8/95-01/15, ur.broj 1080-01-95-01 do 1080-01-95-77 i datirani između 01. i 19. rujna 1995. godine (list 64 spisa),
- da je tužena Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu dostavila dokumente koji se odnose na djelatne osobe, ustroj, pravila postupanja, stegu i stegovnu odgovornost u Oružanim snagama Republike Hrvatske, zapovijedi, upozorbe, obavijesti, izvješća i zabilježbe koje se odnose na operaciju “Oluja”, ratni dnevници postrojbi Hrvatske vojske, dokumentacija Ministarstva unutarnjih poslova i pojedinih policijskih postaja, te dokumentacija koja se odnosi na osobe čija su tijela pokopana na mjesnom groblju u Kninu, zajedno s podacima o objavljenim identifikacijama ekshumiranih pojedinaca, a koji dokumenti su pobliže određeni dopisom tuženika Predsjedniku Hrvatskog sabora od 06. veljače 2003. godine klasa: 021-12/02-18/03.

Uvidom u zamolbu branitelja tužitelja od 29. kolovoza 2001. godine (list 53 do 55 spisa) sud je utvrdio da tom zamolbom tužitelj zahtjeva dostavu dokumentacije koja se može odnositi na predmet protiv tužitelja pred Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu. Branitelji tužitelja traženu dokumentaciju specificiraju istovjetno kao ovdje u tužbenom zahtjevu. U samoj zamolbi branitelji tužitelja posebno ne određuju da li bi im ta dokumentacija bila potrebna za obranu tužitelja pred Županijskim sudom u Zagrebu u postupku predaje ili bi im ta dokumentacija bila potrebna u samom postupku pred Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu.

Člankom 29. Ustava Republike Hrvatske određeno je da svatko ima pravo da zakonom ustavljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obavezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela. U slučaju sumnje ili optužbe zbog kažnjivog djela osumnjičenik, okrivljenik ili optuženik ima pravo:

- da u najkraćem roku bude obaviješten potanko i na jeziku koji razumije o naravi i razlozima optužbe koja se diže protiv njega i o dokazima koji ga terete.
- da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu obrane.

Ista prava određena su i čl. 6. (st. 1., st. 3. toč.b.) Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu Konvencija), a koja Konvencija je dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske (čl. 140. Ustava) i koja Konvencija se neposredno primjenjuje.

Člankom 14. Zakona o odvjetništvu određeno je da su državna tijela dužna odvjetniku dati podatke koji su mu potrebni u obavljanju odvjetničke djelatnosti u konkretnom predmetu, ako to nije u protivnosti s dužnošću čuvanja službene ili profesionalne tajne.

Člankom 5. Statuta Međunarodnog kaznenog suda određeno je da je taj sud ovlašten za vođenje kaznenih postupaka za zločine protiv čovječnosti počinjene u oružanom sukobu.

Člankom 9. do 12. Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom (NN 32/96 – u daljnjem tekstu Ustavni zakon) propisano je ustupanje kaznenog progona i kaznenog postupka tom sudu.

Člankom 17. istog Zakona propisano je da će nadležni Županijski sud u postupku odlučivanja o zahtjevu Međunarodnog kaznenog suda za predaju okrivljenika upoznati okrivljenika sa zahtjevom i optužbama koje mu se stavljaju na teret, ispitati ga o djelima koja mu se stavljaju na teret, te o drugim okolnostima važnim za odlučivanje o zahtjevu Međunarodnog kaznenog suda.

Člankom 18. tog Zakona određeno je da u postupku za predaju okrivljenika okrivljenik obavezno ima branitelja.

Člankom 19. istog Zakona propisano je između ostalog da će u postupku za predaju okrivljenika sud utvrditi činjenice potrebne za donošenje odluke primjenjujući na odgovarajući način odredbe Zakona o krivičnom postupku.

Člankom 20. toga Zakona određeno je da će sud donijeti rješenje kojim udovoljava zahtjevu za predaju okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu ako utvrdi da se zahtjev odnosi na osobu protiv koje se vodi postupak za predaju i da se radi o kaznenom djelu za koje je Međunarodni kazneni sud nadležan prema svom statutu.

Imajući u vidu činjenicu da je člankom 9. Ustavnog zakona Republika Hrvatska ustupila kazneni progon i kazneni postupak Međunarodnom kaznenom sudu za kaznena djela koja prema statutu toga suda ulaze u njegov djelokrug, te imajući u vidu da je pred tim sudom protiv tužitelja podignuta optužnica, ovaj sud ocjenjuje da postupak za predaju tužitelja pred Županijskim sudom u Zagrebu i postupak pred Međunarodnim kaznenim sudom predstavljaju jednu životnu, logičnu i pravnu cjelinu. Riječ je dakle o jednom cjelovitom jedinstvenom progonu premda se postupanje odvija pred dva različita suda. Stoga po ocjeni ovoga suda za ishod ovog spora nije od odlučujućeg značaja činjenica što branitelji tužitelja u svojoj zamolbi od 29. kolovoza 2001. godine nisu pobliže odredili da li im je zatražena dokumentacija potrebna za postupanje pred Županijskim sudom u Zagrebu ili pred Međunarodnim kaznenim sudom. Iz njihove zamolbe nedvojbeno je vidljivo da im je zatražena dokumentacija potrebna radi obrane tužitelja od optužbi za djela navedena u podignutoj optužnici.

Pravo na pravično suđenje (fair trial) i mogućnost pripreme obrane (čl. 29. Ustava i čl. 6. Konvencije) između ostalog podrazumijevaju pravo okrivljenika odnosno njegovog branitelja na pristup svim podacima, ispravama i svim sredstvima kojima se koristi tijelo gonjenja, te mogućnost upotrebe tih podataka, isprava i sredstava (equality of arms).

Imajući u vidu odredbu iz čl. 29. Ustava Republike Hrvatske, te prije navedene odredbe Ustavnog zakona, pravno shvaćanje ovoga suda je da je pravo branitelja određeno člankom 14 Zakona o odvjetništvu ujedno i izvorno pravo okrivljenika. Stoga pored prava branitelja na potrebnu dokumentaciju od tijela državne vlasti i sam okrivljenik ima isto to pravo tj. aktivno je legitimiran u postupku za ostvarenje tog prava.

Nije u pravu tužena kada smatra da ovdje tužitelju odnosno njegovim braniteljima u postupku za predaju pred Županijskim sudom u Zagrebu nije potrebna zatražena dokumentacija. U pravu je tužena kada ukazuje da odluka o predaji okrivljenika u tom postupku ovisi o utvrđenju identiteta osobe protiv koje se vodi postupak i o utvrđenju nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda za kazneno djelo za koje je zatražena predaja. To proizilazi iz članka 20 prije navedenog Ustavnog zakona. No, pri tom očito tužena ispušta iz vida prava okrivljenika iz čl. 17. tog Ustavnog zakona. Da bi se okrivljenik u postupku ispitivanja o djelima koja mu se stavljaju na teret, te o drugim okolnostima važnim za odlučivanje o zahtjevu za predaju u potpunosti mogao očitovati i štititi svoja prava i interese potrebno je da ima na raspolaganju zatraženu dokumentaciju. Ovo posebno iz razloga imajući u vidu da je okrivljenik ovdje tužitelj po optužnici terećen za brojna i činjenično izuzetno složena kaznena djela, te da bi ta djela bila počinjena na širem teritoriju i to u dužem vremenskom razdoblju. Dakle, evidentno je da tužitelj nema neposredna saznanja o značajnom dijelu djela, radnji i posljedica koje mu se stavljaju na teret.

K tome posebno je za ukazati da je zatražena dokumentacija tužitelju potrebna u postupku pred Županijskim sudom u Zagrebu i u pogledu rasprave o nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda za djela koja mu se stavljaju na teret. Očito da će pred tim sudom biti sporno pitanje nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda za pojedina djela, a s obzirom da okrivljenik ovdje tužitelj smatra da pojedina djela koja mu se stavljaju na teret nisu počinjena u oružanom sukobu (čl. 5. Statuta Međunarodnog kaznenog suda). Pri tome, još je jednom za ukazati da optužnica tužitelja Međunarodnog suda u Haagu protiv ovdje tužitelja sadrži više kaznenih djela počinjena u razdoblju od 17. srpnja 1995. godine do 15. studenog 1995. godine.

Dakle i bez obzira što branitelji tužitelja ni u ovom postupku nisu dokazali da bi imali ovlaštenja braniti tužitelja pred Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu, tužitelj te njegovi branitelji imaju potrebu pa time i pravo na dostavu dokumentacije zatražene u zamolbi od 29. kolovoza 2001. godine.

Kako je tužena odbila postupiti po zamolbi branitelja tužitelja od 29. kolovoza 2001. godine, to je dakle postupila protivno čl. 14. Zakona o odvjetništvu, tj. počinila je nezakonitu radnju u smislu čl. 67. ZUS-a jer je povrijedila Ustavom zajamčeno pravo tužitelja na obranu.

S obzirom da tužena ukazuje da ne bi bila u obavezi predati braniteljima tužitelja zatraženu dokumentaciju i iz razloga čuvanja službene i profesionalne tajne (čl. 14. Zakona o odvjetništvu), za ukazati je da sud za usvajanje ovog prigovora tužene nije imao valjanog razloga. Tužena tek na uopćen način stavlja taj prigovor, bez da bi za svaki pojedini zatraženi dokument konkretnije tvrdila i dokazivala da bi takav konkretni dokument sadržavao u sebi podatke koji predstavljaju zaštićenu tajnu. Zakon o zaštiti tajnosti podataka - NN 108/96 (koji je lex posterior u odnosu na Zakon o odvjetništvu) propisuje pojam, vrste i stupnjeve tajnosti, te mjere i postupke za utvrđivanje, uporabu i zaštitu tajnih

podataka. Taj Zakon razlikuje državnu, vojnu, službenu, te poslovnu ili profesionalnu tajnu (čl. 3.). Tek provjerom svakog konkretnog dokumenta bilo bi moguće utvrditi da li taj dokument predstavlja jednu od zaštićenih tajni, stupanj tajnosti podataka iz tog dokumenta, da li je konkretni dokument klasificiran kao tajni ili je moguće i deklasificiran kao tajni dokument, odnosno tek tada bi bilo moguće utvrditi eventualnu nedopustivost upotrebe tih dokumenata u postupku obrane okrivljenika.

Imajući u vidu da je tužbeni zahtjev tužitelja pobliže naveden u točki I. i II. izreke ove djelomične presude u dovoljnoj mjeri određen, te imajući u vidu do sada obrazloženo, sud je ocijenio da je tužbeni zahtjev tužitelja u tom dijelu sazrio za konačnu odluku, pa je povodom tog dijela tužbenog zahtjeva tužitelja nakon zaključenja glavne rasprave valjalo odlučiti ovom djelomičnom presudom (čl. 329. st. 1. ZPP-a).

Dakle, iz prije navedenih razloga valjalo je usvojiti tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu zabrane daljnjeg vršenja nezakonite radnje, te u dijelu nalaganja tuženoj predaju dokumentacije navedene u točki I. izreke ove djelomične presude.

S obzirom da se tužitelj poziva na Deklaraciju Hrvatskog sabora o suradnji s Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu od 14. travnja 2000. godine (NN 41/00 – u daljnjem tekstu Deklaracija) za ukazati je na slijedeće.

Odjeljkom B) točkom 4. te Deklaracije kao jedna od konkretnih mjera utvrđeno je:

“Udovoljiti zahtjevima Međunarodnoga kaznenog suda i branitelja okrivljenika za dostavom kopija dokumenata što mogu biti relevantni dokaz za provođenje postupka za utvrđivanje ratnog zločina, a čuvaju se u arhivama državnih tijela Republike Hrvatske, vodeći pri tome računa o zaštiti nacionalnih interesa i interesa nacionalne sigurnosti. Svi dokumenti trebaju biti istodobno dostupni Tužiteljstvu i obrani.”

Stoga dakle prema netom navedenoj odredbi iz Deklaracije obaveza je tužene bila i obrani tužitelja dostaviti dokumentaciju koja je dostavljena Međunarodnom kaznenom sudu. Pravo okrivljenika ovdje tužitelja, po toj Deklaraciji nije ničim uvjetovano, a posebno ne legitimacijom branitelja okrivljenika pred Međunarodnim kaznenim sudom.

No, međutim odredba navedene Deklaracije nije pravni osnov ove djelomične presude. Ovo iz razloga što navedena Deklaracija nije izvor prava pred sudom. Prema čl. 117. Ustava Republike Hrvatske i čl. 5. Zakona o sudovima, sudovi sude na osnovi ustava i zakona, te na osnovi međunarodnih ugovora koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske. Predmetna deklaracija nema pravna obilježja niti jednog od prije navedenih izvora prava. Ta Deklaracija je akt Sabora Republike Hrvatske kojom Sabor Republike Hrvatske izražava svoju politiku (čl. 80 Ustava Republike Hrvatske). Pri tome tek je za ukazati da i važeći Poslovnik Hrvatskog sabora određuje da se Deklaracijom izražava opće stajalište Sabora o pitanjima unutarnje ili vanjske politike, te o drugim bitnim pitanjima važnim za državu (NN 6/02).

Dakle obaveza tužene po Deklaraciji, na predaju obrani tužitelja zatražene dokumentacije nije pravna tj. zakonska obaveza. Riječ je o izvanzakonskoj obavezi tužene koja proizlazi iz Ustavnog položaja i odnosa Sabora Republike Hrvatske i tužene.

Nije osnovan tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu u kom zahtjeva dostavu zakona, uredbi i drugih propisa koje je tužena dostavila Međunarodnom kaznenom sudu u Haagu prema dopisu tužene Predsjedniku Hrvatskog sabora od dana 06. veljače 2003. godine, klasa: 021-12/02-18/03. Ovo iz razloga što uredbe, zakone i druge propise ne bi bila dužna dostavljati državna tijela odvjetnicima za potrebe obavljanja odvjetničke djelatnosti. Naime, riječ je o aktima koji su javno objavljeni, pa odvjetnici za potrebe obavljanja odvjetničke djelatnosti imaju neograničenu mogućnost pristupa tim aktima i bez da bi ih dostavljala državna tijela. Stoga, uskratkom dostave tih akata tužena nije povrijedila ustavno zajamčeno pravo tužitelja na obranu. Iz tih razloga valjalo je odlučiti kao u točki II. izreke ove djelomične presude.

Odluka o troškovima postupka osniva se na čl. 165. ZPP-a (toč. III. izreke ove djelomične presude).

U Zagrebu, dana 28. studenog 2003. godine.

Predsjednik vijeća
Slavko Pavković v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove djelomične presude nezadovoljna stranka ima pravo na žalbu. Žalba se izjavljuje Županijskom sudu u Zagrebu, putem ovoga suda pismeno u 4 istovjetna primjerka u roku od 3 dana od dana dostave prijepisa ove djelomične presude. Žalba ne odgađa izvršenje ove djelomične presude (čl. 74. st. 3. ZUS-a).

Za točnost otpisavka - ovlašteni službenik:

Biserka Čaljak

